

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

І. ПРАВОПИС СЛІВ З АПОСТРОФОМ

Роздільність вимови **я, ю, є, ї** та попереднього твердого приголосного позначається апострофом.

Апостроф пишеться перед я, ю, є, ї:

1. Після губних приголосних **б, п, в, м, ф**: *б'ю, п'ять, н'є, в'язи, у здоров'ї, м'ясо, рум'яний, тім'я, мерех'янський, В'ячеслав, Стеф'юк.*

Примітка. Апостроф не пишеться, коли перед губним звуком є приголосний (крім **р**), який належить до кореня: *дзв'якнути, мавпячий, свято, тьмяний, цвах, але: вєрб'я, торф'яній, черв'як.*

Коли такий приголосний належить до префікса, то апостроф пишеться, як і в тих самих словах без префікса: *зв'язок, зв'яліти, підв'язати, розм'якшити.*

2. Після **р**: *бур'ян, міжгір'я, пір'я, м'ятір'ю, кур'єр, на подвір'ї.*

Примітка. Апостроф не пишеться, коли **ря, рю, ре** означають сполучення м'якого **р** із наступними **а, у, є**: *бур'як, бур'яний, крякати, рябий, ряд, крюк, Рєпін.*

3. Після префіксів та першої частини складних слів, що закінчуються на твердий приголосний: *без'язікий, від'їзд, з'єднаний, з'їхати, з'явитися, об'єм, під'їхати, роз'юшити, роз'яснити; дит'ясла, пан'європєйський, пів'яблука, але з власними назвами через дефіс: пів-Європи тощо.*

Примітка. Після префіксів із кінцевим приголосним перед наступними **і, е, а, о, у** апостроф не пишеться: *безіменний, загітувати, законіти, зокремá, зуміти.*

Апостроф у словах іншомовного походження та похідних від них пишеться перед я, ю, є, ї:

а) Після приголосних **б, п, в, м, ф, г, к, х, ж, ч, ш, р**: *б'єф, комп'ютер, н'єдестáл, інтерв'ю, прем'єр, торф'яній,*

к'я́нті, миш'я́к, кар'е́ра; П'е́монт, П'я́чєнца, Рив'е́ра, Ак'я́б, Іх'я́мас, Барб'е́, Б'е́рсон, Б'ю́кенен, Женев'е́ва, Ф'е́золе, Монтеск'е́, Руж'е́, Фур'е́.

б) Після кінцевого приголосного префікса: *ад'ю́нкт, ад'юта́нт, ін'е́кція, кон'юкту́ра.*

Апостроф не пишеться:

а) Перед **йо**: *кури́бз, серйо́зний.*

б) Коли **я, ю** позначають пом'якшення попереднього приголосного перед **а, у**: *бязь, бю́дже́т, бю́ро́, пю́і́тр, мю́рі́д, фюзеля́ж, кюве́т, рюкза́к, рюш; Барбю́с, Бю́ффон, Вю́ртемберг, Мю́ллер, Гю́б, Кюв'е́, Рю́дберг.*

Знак м'якшення (ь) у словах іношомовного походження пишеться після приголосних д, т, з, с, л, н:

а) Перед **я, ю, є, ї, йо**: *адью́, кондо́тьє́р, конфе́рансьє́, монпансьє́, ательє́, марсельє́за, мі́лья́рд, бульйо́н, віньє́тка, каньо́н; В'є́нтья́н, Фетьйо́, Корди́льє́ри, Севі́лья; Готьє́, Лавуазьє́, Жусьє́, Мольє́р, Нью́тон, Реньє́, Віньї́.*

б) Відповідно до вимови після **л** перед приголосним: *альба́тро́с, фі́льм; Де́льфи, Не́льсон, але залл, катафа́лк і т. ін.*

в) Відповідно до вимови в кінці слів: *магіста́раль, Ба́зель, Було́нь, Рафае́ль, але: бал, мета́л, руло́н, шприц; Гала́ці, Суе́ц та ін.*

Знак м'якшення не пишеться перед я, ю, коли вони позначають сполучення пом'якшеного приголосного з а, у: *мада́р, малярі́я; дю́на, ілю́зія, нюа́нс, тю́бик, тюль; Аля́ска, Дюма́, Сю, Цю́рих.*

Приголосні д, т, з, с, л, н, ж, ш, ц, ч подовжуються (а на письмі позначаються двома літерами), коли вони стоять після голосного:

а) Перед **я, ю, і, є** в усіх відмінках іменників середнього роду II відміни (крім родового множини): *знаря́ддя,*

знаряддю, на знарядді та ін.; життя, життiю, у життi; мотуззя, у мотуззі; колосся, колоссю, у колоссі; гілля, гілляю, на гіллі; знання, знанняю, у знання; збіжжя, збіжжю, у збіжжі; сторіччя, сторіччю, у сторіччі; піддашися, піддашню, на піддашші; а також у похідних словах: гілля — гіллястий, гіллячка; життя — життєвий (і життьовий), життєпис та ін. Але: знань, знарядь, піддаш, сторіч, угідь.

Якщо в родовому відмінку множини іменники середнього роду закінчуються на **-ів**, подовження зберігається: *відкриття — відкриттів, почуття — почуттів.*

б) Перед **я, ю, і, е** в усіх відмінках деяких іменників чоловічого та жіночого роду I відміни (за винятком родового множини із закінченням **-ей**): *суддя, судді, суддю, суддів і т. ін.; стаття, статті, статтею (але в родовому множини — статей); рілля, ріллі, рілляю, ріллею; Ілля, Іллі, Ілляю, Іллею та ін.*

в) Перед **ю** в орудному відмінку іменників жіночого роду однини III відміни, якщо в називному відмінку основа їх закінчується на один м'який або шиплячий приголосний: *молодь — молоддю, мить — миттю, мазь — маззю, вісь — віссю, міць — міццю, сіль — сілляю, тинь — тінню, подорож — подорожжю, ніч — ніччю, розкіш — розкішню.*

Але: *молодість — молодістю, повість — повістю, кров — кров'ю, матір — матір'ю, пригоріж — пригоріжню.* В називному відмінку однини вони закінчуються на два приголосних (у тому числі **шч** — на письмі **щ**), губний або **р**.

г) Перед **я, ю** в прислівниках типу *зання, навмання, спробоння; попідвіконню, попідтінню.*

г) Перед **ю, є** у формах теперішнього часу дієслова *літи (літися): ллю, ллеш, ллемо, ллетє, ллють, ллється, ллються, а також у похідних: вілля, налляю та ін.*

Примітка. Приголосні не подовжуються у словах: *кутя, попадає, свиня, у формах числівника третя, трете та ін.*

посвячення	пря́диво
пра́влячий	пря́жа
правосла́в'я	пря́мо
пред'я́вити	пря́ний
пред'я́влений	пу́п'янок
пред'явля́ти	пшо́няний
пред'явни́к	пю́пітр
прем'е́р	пю́ре
прем'е́ра	п'я́вка
прем'е́р-міні́стр	п'ядь
прес-пап'е́	п'я́льці
Приа́зов'я	п'я́ний
Приа́му́р'я	п'я́нити
приб'и́ти(ся) (приб'ю́,	п'я́ни́ця
приб'е́ш, приб'е́мо́,	п'я́ни́ти
приб'е́те)	п'я́нкі́й
прив'я́зати(ся)	п'я́сті(ся)
прив'я́зувати(ся)	п'я́сток
прі́в'язь	п'я́сть
прив'я́лий	п'я́та
прив'я́нути	п'я́та́к
Придніпро́в'я	п'я́тачо́к
Придністро́в'я	п'я́тдеся́т
Примо́р'я	п'я́тдеся́тий
Прі́п'ять	п'я́тдеся́тилі́тній
присвя́та	п'я́тдеся́тилі́ття
присвя́тити	п'я́тдеся́тирі́чний
присвя́чений	п'я́тдеся́тирі́ччя
прислі́в'я	п'я́теро
про́піти (проп'ю́, проп'е́ш,	п'я́тиба́льний
проп'е́мо́, проп'е́те)	п'я́тибо́рство

54. Вставити потрібне слово.

а) Ходить півень на подвір'ї,
розпушивши своє... (*пир'я*).

б) М'ячів п'ять
в дев'ятьох хлоп'ят,
але кожен хлопчик
хоче мати... (*м'ячик*).

в) Слушайте уважно: будем рахувати.
Числівники треба записати.

Один і чотири — ... (*п'ять*).

Чотири і п'ять — ... (*дев'ять*).

Три рази по п'ять — ... (*п'ятнадцять*).

Ще чотири додай — ... (*дев'ятнадцять*).

П'ять по п'ять — ... (*двадцять п'ять*).

П'ять по десять — ... (*п'ятдесят*).

Додай ще п'ять — ... (*п'ятдесят п'ять*).

А до них ще чотири — ... (*п'ятдесят дев'ять*).

Десять помнож на дев'ять — ... (*дев'яносто*).

П'ять по сто — ... (*п'ятсот*).

Разів дев'ять по сто — ... (*дев'ятсот*).

Добре, гарно рахували.

А чи добре записали?

(*О. Мельничайко*)

55. Встановити зв'язок слів у реченні.

Навесні на деревах з'явилися зелені листочки.

Лежить на вишитій скатертині рум'яна хлібина.

Через поле в'ється вузька стежка.

Пропливла у своїх риб'ячих справах щука.

На подвір'ї росте розлогий кущ бузку.

Гнатик випиляв чудову дерев'яну рамку.

У густому гіллі тьохкають солов'ї.

ЗМІСТ

Передмова	4
I. Правопис слів з апострофом	5
II. Алфавітний покажчик слів з апострофом та без.....	8
III. Система завдань на використання слів з апострофом	30
Література.....	47